

JUTRANJE NOVOSTI

Izhaja vsak dan zjutraj, izvemši pondeljke.

Mesečna naročnina:

v Ljubljani Din 10.—, po pošti Din 12.—, inozemstvo Din 20.—

Uredništvo: Wolfova ulica št. 1/l. — Telefon št. 213

Brzojavni naslov: „Novosti-Ljubljana“.

Upravništvo: Marijin trg št. 8. — Telefon št. 44.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu št. 13.238.

Po bitki.

Od našega stalnega pariškega dopisnika.

(Brzojavno — telefonsko poročilo.)

ap. Pariz, 22. julija.

Orientosko vprašanje je pravzaprav kardinalno vprašanje Evrope. Rešili so ga že nešteto krat, a v Lausanni se je igra ponovila. Rešitev je brezdvomno samo provizorična. Podpis dokumenta, ki je v resnici Charta magna nove Turčije, se bo izvršil v torek, 24. t. m. Dovolili bodo zborovanje, ki mu ni primanjlovala gledaliških scen, saj ni iz tega opazovanja izvzet niti svet »štrih« in »desetih«.

V Parizu so že od nekdaj imeli veliko smisla za počastitev junakov. Junak dneva je sedaj Izmet paša. Danes je minulo ravno tri tedne, odkar sem zaprosil malega, gibčnega gospoda z večnim smehljajem za kratek intervju. Čudno. Predvsem se je ogradil turški diplomat pred vsakim resničnim novinarskim razgovorom. Bila ga je sama rezerva. Potem pa je kramljal z menoj o najrazličnejših vprašanjih, tudi o tistih, ki so me zanimala, tako da mu koncem koncev nisem imel postaviti nobenega vprašanja več. Ko je Izmet paša opazil mojo zadrego, mi je priporočil v svrhu nadaljnjih informacij pomočnika Riza Nouri.

V krogih strokovnjakov je Izmet paša čislana in spoštovana osebnost... Nikdo ni dvomil, da bo on dobil »bitko v Lausanni« z eklatantno zmago za turško stvar. Kar je Turčija dosegla sedaj, pomeni nekaj maksimuma tega, kar more premagana država po svetovni vojni sploh doseči, četudi je sledila delna zmaga velikemu porazu. Turčija je dosegla v Lausanni toliko, da se smatra tudi nadalje kot evropska sila. Njena področja so danes bolj avtonomna kot kdaj prej. Od danes naprej ni Turčija niti šahovska figura, niti sporno jabolko. V skrajnem kotu Vzhodne Evrope je bil na mesto gnilega stebra zaviti novi kanton, in sicer z vsoto silo. Če je Carigrad res os Evrope, potem moramo reči, da je bilo zarjavelo železo zamenjano z masivnim jeklom.

Trden in dobro fundiran se zdi na prvi pogled novi mir, ali na drugi strani ne kaže zamolčati pomislekov, ki jih dviga Pariz proti novemu redu na bližnjem Vzhodu. Enostransko francosko stališče pravi sledeče: Ali je podana garancija, da se bodo pogajanja glede odplačevanja obrestnih kuponov v zlatu zaključila do meseca decembra v zadovoljivoj zmisli? To vprašanje je eno najbolj kočljivih. Do tega datuma naj bi bile zasidrane v nevtraliziranem vozovju tri francoske bojne ladje, ena križarka in dve torpedovki. Z gotovostjo se lahko reče, da francoska zbornica te pogodbe ne bo poprej ratificirala, dokler ne bo rešeno vprašanje kuponov. Ako se to do decembra ne bi zgodilo, bi morale ladje odpluti v domovino in s tem bi obnem zgnila tudi možnost pritiska na Turčijo.

Drugi vrec novih težav je sebov v vprašanju koncesij. Pred ameriško-turškim načelom odprtih vrat sta morali obe veliki koncesijski družbi Vickers-Armstrong in Régie générale des Chemins de fer kratkoma kapitulirati. Turčija je dobila pravico, koncesije, ki so jih nudile te družbe, uporabiti tudi kje drugje. Obe družbi lahko nastopite samo kot sokonkurentki. Ti družbi ne smatrate to dejstvo samo kot nekak formalnost, ki naj služi samo v svojo svrhu, da se ustreže ameriškim svrham. Pri tem mislijo najbrže, da jim bodo v praksi pripadale vse koncesije brez kakršne konkurence. Zdi se pa, da boče Turčija iz vseh teh koncesij izvlači čim več koristi, na drugi strani pa ne bi rada onemogočila mladega in upolnega prijateljstva z Ameriko. Toda prišel bo trenutek, ko se bodo ti interesi zopet spopadli in tedaj je več kakor gotovo, da se bodo zainteresirane vlade postavile za svoje akcijske družbe.

Se hušo politiko piča noja so v Lausanni uganjali s petrolejskim vprašanjem. Ameriška Standard Oil Company in angleška Turkish Petroleum Company nista sklenili niti kompromisa. Kočljiva zadeva je bila kratkoma odgodena na poznejši čas in Angliji se je preveč mudilo, povdariti svoje negovanje preko svojega zastopnika sir Rumboldta. Izjava je za las podobna protestu, s tem pa ostanejo vse britanske zahteve še vedno postavljene. Z

Izid preiskave v zagrebški vohunski aferi.

Veleizdaja zavzema vedno večji obseg. — Radič vodja. — Kompromi irani Orli? — Zveze makedonstvujušimi in Italijani. — Italijanski vohun aretiran v Sloveniji.

ARETACIJA IN ESKORTA VOHUNOV V BEOGRAD. — URADNO POROČILO.

Zagreb, 23. julija. (Z) O vohunski aferi Danice Androlić je izdalo policijsko ravnanje sledeče poročilo: Dne 7. t. m. je bilo prijavljeno policiji, da se je v hotelu Zebić v Vlaški ulici pojavila ženska oseba, ki je nenadoma zapustila hotel. Prijavila se je za Lidijo Krušnjak. Redarstvo je takoj izvršilo preiskavo na zaostali prtljagi in je našlo nekoliko spisov, ki so dali povod sumnji, da gre tu za špijonažo. Uvedlo se je, da se ona v resnici piše Danica Androlić. Pri zaslišanju je priznala, da je v vohunski službi neke tuje države. Na temelju njenih navedb in nekih drugih doznanih okoliščin so bile aretirane še sledeče osebe: Sulejman Abdagić, Junoš Omeragić, Edvard Milinarić, Hilbert Sirš, Franjo Ivanetić, Ivo Hamelton in Josip Ulanović. Nadalje je bilo na podlagi izpovedi ustanovljeno, da je bilo glavno torišče vohunskega delovanja Danice Androlić v Makedoniji in v Beogradu. Zaradi tega so bile večeraj Androlić in vse prej omenjene osebe izročene upravi mesta Beograda v nadaljnje postopanje. Istočasno se nadaljuje poizvedovanje glede na njihovo delovanje v Zagrebu. V interesu uspešne preiskave se ne more več objaviti o tem predmetu.

Beograd, 23. julija. (Z) »Preporod« piše: Politični odsek zagrebških izdajalcev je širil svojo organizacijo zlasti v Južni Srbiji. Često so vojni oddelki pri zasledovanju odmetnikov ali bolgarskih komitafsev izvršili slabo svoj nalog, ker so imeli častnike, ki so na obmejnih krajih vzklicali: »Živio Bolgarska, živio Makedonija«. Večkrat so se dogajale dezertacije vojakov na Hrvaškem, za katerih begunstvo se je doznalo še le po nekoliko dneh. Zaradi tega je potrebno, da se preiskava započne v Skoplju in nekaterih drugih mestih. Davi smo dobili tole brzojavko: Na podlagi poročil iz Zagreba in Beograda so uvedle tukajšnje vojaške oblasti preiskavo proti izvestnim častnikom, ki so znani kot separatisti. Predvidevajo se aretacije nekaterih častnikov zaradi čimuspješnejše preiskave.

ARETIRANCI PREPELJANI V BEOGRAD.

Beograd, 23. julija. (Z) Davi ob 6. uri 20 minut so dospeli iz Zagreba z izvozniškim krivci, ki so obdolženi vohunstva. Spremljali so jih orožniki in vojaški zagrebške posade. Pomočnik notranjega ministra Ranko Trifunović in načelnik političnega oddelka mestne uprave beogradske Dušan Popović se še nista povrnila iz Zagreba, kamor sta odpovala pred par dnevi. Na beograjskem kolodvoru so aretirance pričakovali načelnik političnega oddelka mestne uprave beogradske, poveljnik policijskih agentov, pisarji in agenti, s strani notranjega ministristva pa uradnik Stipić. Med sedmimi obtoženci se nahaja tudi ena ženska: Danica Androlićeva, ki je zelo elegantno oblečena in ima pristrižene lase. Iz voza je stopila sama. Androlićeva napravila vtis, da prihaja v posebni misli in ne kot aretiranka. Za njo je stopil iz vagona Abdagić, spremljala sta ga dva vojaka. On je edini, ki je uklenjen. Tretji je znani napačni princ Siri. Med vohuni se nahaja tudi lastnik avtomobilne garaže v Zagrebu, Fulanović. Na komisarijatu na beograjskem kolodvoru so najprej zaslišali Androlićevu, potem pa pet drugih vohunov, dočim so sedmega odpeljali naravnost na upravo mesta Beograda. Tamkaj so jih posamezno pri-

drugimi besedami: Prišel bo čas, ko se bo borba za petrolej zopet obnovila, s tem pa bo orientosko vprašanje kot interesni problem zasejalo novi razdor.

Končno se preobrat, ki se nanaša na Rusijo, Turška delegacija je že v drugi fazi pogajanj izrazila svoje obžalovanje nad dejstvom, da je morala stati ob strani sila, ki je pravzaprav ni moglo izločiti pri rešitvi celokupnega problema. Težko je ugotoviti, po kateri krivdi. Ze dejstvo samo na sebi, da

vedil pred načelnika k zaslišanju. Zaslišanje bo trajalo danes ves dan.

ARETIRANCI V JUŽNI SRBIJI.

Beograd, 23. julija. (B) Častniki in civilisti, ki so bili prijeti v vohunski aferi v Južni Srbiji v Debru, Štipu in Skoplju, bodo prepeljeni v Beograd, kjer se bo vodila proti njim vsa razprava.

Beograd, 23. julija. (B) Danes dopolne je zaslišal aretirance v zadevi vohunske afere, ki so bili prepeljeni v Beograd, sam upravnik mesta Beograda, Manojlo Lazarević.

IZJAVA POMOČNIKA ZUNANJEGA MINISTRA.

Beograd, 23. julija. (B) Pomočnik notranjega ministra Ranko Trifunović se je povrnil danes ob 9. uri dopolne iz Zagreba. Eno uro kasneje je sprejel novinarje in jim je podal sledečo izjavo:

»Gospodje, mislim, da boste razumeli, zakaj Vam ne morem dati nikakih pojasnil o poteku preiskave v vohunski aferi v Zagrebu. Veste sami, da so bili obdolženi prepeljeni v Beograd. To se je storilo zato, ker se smatra, da je v duhu procesnega prava, da se vodi preiskava v Beogradu. Veleizdaja še ni ugotovljena in še ni nikakor dokazana. Ne ve se nič pozitivnega. Vsa zadeva še visi v zraku. Prosim Vas, da ne zahtevate od mene ali od mojih organov podatkov in da ne ovirate preiskave, ki je, kakor mislim, v dobrem teku.«

ARETACIJA ITALIJANSKEGA VOHUNA NA RAKEKU.

Beograd, 23. julija. »Preporod« pravi, da je dosedanj potek preiskave dognal, da so v vohunsko zadevo v Zagrebu zapleteni razen Stjepana Radića tudi veletržec Prpić, nadalje poslanca dr. Maček in dr. Krnjević ter mnogo upokojenih, pa tudi aktivnih častnikov naše vojske. Zaradi ni bila samo lokalna, ampak je v zvezi s poskusom prevrata v Južni Srbiji, kjer so večinoma delali makedonstvujušči. Med Zagrebom, Tiranom in Sofijo je bila stalna zveza, kakor tudi s častnikom Ghirlardi-jem, ki je pobegnil v Italijo. Z Južno Srbijo je obstajala zveza po črti Bitoli, Skoplje, Sofija, Bjelovar, Virovitica, Osijek in Medjimurje. Večera je bilo v Debru prijetih več oseb. Ko so jih preiskali, so našli pri njih ponarejene tisočirske bankovce. Storjeni so koraki, da se izmenjajo častniki po vsej državi in tudi premestitev čet. Giovanni Capis je z italijanske strani vzdrževal zveze z našimi separatisti. Večera so ga prišli na Rakeku in odvedli v Ljubljano. Pri zaslišanju je izjavil, da je hotel iti v Zagreb ali v kakšno drugo mesto, da bi stopil osebo z Radićem v stik in mu izrazi željo, da se z njim osebno sestane. Capis je živel na Krku in tvoril zvezo med Rimom, Tiranom, Zagrebom in Reko. Zdi se, da je on pošiljal ponarejene italijanske tisočirke, ki so se našle v Debru. Capisa odvedejo danes v Zagreb. On je dober znanec Androlićeve.

STVARNI DOKAZI.

Beograd, 23. julija. (Z) »Preporod« piše v svoji drugi izdaji, da je popolnoma ugotovljena veleizdajniška namera zagrebških separatistov. Večera se je uvedla v Zagrebu orožniška organizacija, vsled česar se umakne iz Zagreba dosedanje redarstvo, ki se zamejnja z državnim orožništvom. Nadalje so storjeni ukrepi, da ne pride do izgrediv za slučaj aretacij poedinih uglednejših separatistov.

je bil v vprašanju morskih ožin sprejet in podpisan sporazum brez Rusije, sili k razmišljanju. V tej točki, tako je dejal neki pariški politik, je opaziti »epizodni značaj« konference in novega mira. Obnova Evrope se more razviti le po etapah. To nam najjasneje kaže lausannski mir, ki je to etapo de facto ustvaril. Ali za večnost tudi ona ni ustvarjena. Morda celo samo za nekaj časa. In vendar se oddahnemo, ko nam zveni nasproti nova beseda »mir«.

»Preporod« javlja na drugem mestu, da je preiskava dognala, da se je pripravil prevrat, ki naj bi imel za posledico izpremembo političnega stanja in sedanjega režima v državi. Nadalje se je konstatiralo vohunstvo in rušenje vojaške organizacije. Za vse to obstajajo stvarni dokazi. Bivši avstro-ogrski častniki, ki so dobivali od nas pokojnino in so bili nekaj časa tudi v naši vojski, potem pa odpuščeni ali pa upokojeni, se sedaj nahajajo v raznih industrijskih in trgovskih podjetjih, toda le pro forma. Večina od njih sploh nič ne dela. Vsi se bavijo s politiko in s tajno organizacijo, čakajoč na začetek upora, bodi si potem preko prevrata ali pa zelenega kadra. Eden glavnih voditeljev je bivši avstrijski častnik podpolkovnik Kvaternik in njegov pomočnik mornariški kapetan Matašić.

List pravi dalje, da je v zadevo vpleten razen barona Rukavine tudi grof Miroslav Kulmer.

DOKUMENTI VELEIZDAJE.

Beograd, 23. julija. (Z) Današnji »Preporod« prinaša obširno poročilo o vohunski aferi v Zagrebu in pravi, da je bil veletržec Prpić (intimus Radićev) eden najaktivnejših članov te vohunske organizacije in sovražnik edinstva in zelo bogat človek. Želel je postati minister hrvatske republike. Preiskava bi morala dognati, odkod izvira njegovo bogastvo. O bivšem avstro-ogrskem generalu Salis - Seesivu piše list, da je takoj odstopil kot predsednik organizacije bivših avstro-ogrskih častnikov, čim je zaznal, da so oblastva prišla na sled delovanju, ker je hotel na ta način odvaliti od sebe vsako odgovornost, dočim so ostali njegovi pomagači polkovnik Henneberg, podpolkovnik Kvaternik, mornariški kapetan Matašić in drugi. Razen na Cigani v baraki št. 6 so se sestajali tudi v Vrabcu. Teh sestankov se je udeleževal tudi Stjepan Radić sam. Sklepi so se navadno delali usno. Na te sestanke je očitno mislil Radić, ko je pretel: »Ko dam migljaj!« Pri vseh aretiranjih, posebno pa pri častnikih so našli vojaške šifre in uradne dokumente, ki izvirajo iz poedinih vojaških poveljnikov. Na podlagi teh listin so jih oblastva prišla.

PREKI SOD?

Beograd, 23. julija. (Z) Kakor poroča »Preporod«, je zahteval poveljnik zagrebške armije, ki je dal zapreti vse privce, v kolikor gre za vojaške zadeve, da se preiskava razširi tudi na politično udeleževanje veleizdaje. Zato se je postavila vlada na stališče, da imajo civilna oblastva uvesti preiskavo v tem smislu. Poveljnik armije meni, da bi bilo treba proglasiti preki sod, da ne bi krivci pobegnili vsled pomoči civilnih oblastev. Vlada še ni odgovorila na ta predlog armijskega poveljnika.

Zagreb, 3. julija. (Z) V Zagrebu so oblastva izvršila hišno preiskavo pri soprogi grofa Miroslava Kulmerja, ki jo je Danica Androlićeva zapletla v afero. Preiskava pa je ostala brezuspešna. Androlićeva je kasneje predklicala svoje izpovedbe na policiji, vsled česar je bil grof Kulmer izpuščen na svobodo. To je dalo povoda nekaterim listom, da so v vohunsko zadevo spravili tudi grofa Kulmerja, znano politično osebnost v Zagrebu. Nekaj časopisov je celo hotelo iz vse zadeve s tem gospodom kovati svoj politični kapital.

ZANIMIVA IZJAVA DR. ŠURMINA.

Zagreb, 23. julija. (Z) Vseučiliški profesor dr. Šurmin objavila v današnjem »Hrvatu« izjavo, v kateri pravi, da so vse časopisne vesti o njegovem zadnjem bivanju v Beogradu in o nekaterih političnih pregovorih, ki jih je baje imel v imenu hrvatske zajednice ali v imenu kakršnekolik druge skupine ali v svojem lastnem imenu, neresnične in neosnovane. Dr. Šurmin je prišel v Beograd v popolnoma osebni zadevi, vsled česar so brezpredmetne vse politične kombinacije, ki se delajo v zvezi z njegovim razgovorom z gosp. Ljubom Jovanovićem.

ORLOVSKA ORGANIZACIJA RAZPUŠČENA?

Beograd, 23. julija. (Z) »Preporod« omenja, da je policija razpustila Koroševce Orle, ki so se zadnje čase udeleževali separatistične in protidržavne akcije, o čemer je preiskava pri nesla dokaze.

STOJAN PROTIĆ V ZAGREBU.

Zagreb, 3. julija. (Z) G. Stojan Protić je došel večeraj v Zagreb. Izjavil je, da nima nikakih političnih ciljev, ampak da je le rekonvalescent. G. Protić je, kakor se domneva, prekinil svoje lečenje v Rogaški Slatini v svrhu da se udeleži v Beogradu priprav svoj skupine za občinske volitve v Beogradu. Objavil je hkrati, da tudi ne more priti na kongres Jugoslovenskega novinarskega združenja v Ljubljano, čigar predsednik je, ker bi moral tam mnogo govoriti in se udeleževati banketov, česar pa ne more storiti zaradi bolezni.

Naša kraljevina ne podpiše pogodbe s Turčijo.

Beograd, 23. julija. (B) Po informacijah, ki jih je dobil vaš dopisnik na zanesljivem mestu, naša država ni bo podpisala mirovne pogodbe s Turčijo, ker so gotove gospodarske finančne klavzule protivne našim interesom. V zmislu teh klavzul bi morala naša država prevzeti del turškega dolga na račun Južne Srbije. Naša vlada je odločno zavrnila ta načrt, ker je vprašanje združenja Južne Srbije v bivšo Srbijo že rešeno z bukreškimi in londonskim mirom l. 1913.

Jugoslovensko-avstrijska konferenca v Mariboru.

Beograd, 23. julija. (B) Naša vlada je imenovala za delegata gg. Potića, inšpektora direktcije carin in dr. Vodopivca, bivšega finančnega nadsvetnika v Ljubljani, ki se imata stati 3. avgusta t. l. v Mariboru s avstrijskimi delegati zaradi sklenitve potrebnih konvencij o obmejnem prometu med našo kraljevino in Avstrijo. Znano je, da je obmejni promet v glavnem že reguliran. Ostala pa so še nekatera vprašanja neresena, tako vprašanje o pašnikih, turistiki, električnih napravah, lovu, ribolovu itd. Te stvari bodo predmet dela te mešane komisije.

Komunistični atentati v Bolgarski

Beograd, 23. julija. (B) Iz Sofije poročajo: Dne 21. t. m. ob 1.20 ponoči se je zaletel pri kilometru 185 železniške proge Sofija—Varna pri postaji Asem brzi vlak v osebnih vlak, ki je prihajal iz Varne. Sunek je bil tako močan, da je bilo 50 oseb mrtvih, 80 pa ranjenih. Ni še ugotovljeno, kdo je kriv nesreče. Domnevajo, da so nesrečo povzročili komunistični železničarji, ki so hoteli s tem manifestirati svojo nezadovoljnost zaradi vladne akcije proti komunistom.

Isti dan se je dogodila druga železniška nesreča na progi Sofija—Caribrod, ki pa ni zahtevala žrtve.

Današnje prireditve.

V Ljubljani:

Kino Matica: »Marija Tudor«.
Kino Ideal: »Karavana umirajočih«.
Kino Tivoli: »Otrok komedijanta«.

Nočna lekarniška služba v Ljubljani.

Tekoči teden: Sušnik, Marijin trg 14, Kureli, Gospodarska cesta.

Narodna skupščina. Izročitev Radića sodišču.

Beograd, 23. julija. (Z) Današnja seja narodne skupščine se je začela ob 10. Otvoril jo je predsednik Jovanović.

Po opravljenih formalnostih je naznanil predsednik, da je stopil na mesto odstopivšega člana zakonodajnega odbora posl. dr. Gjorgija Brankovića demokrat Večeslav Wilder. Zbornica je vzela to sporočilo na znanje. Nato so se prečitale prošnje in pritožbe, ki so se odstopile zadevnemu odboru.

Tajnik Pero Kobasica je potem prečital poročilo zakonodajnega odbora o uradniškem zakonu. Predsednik Jovanović je izjavil, da se bodo izpremembe spisale na stroju in razdelile poslanecem. Tajnik Kobasica je potem naznanil, da je imunitetni odbor poslal svoje poročilo o izročitvi nekaterih poslancev sodišču z oddvojenim mišljenjem poslancev Mihajlovića in tovarišev ter klerikalcev. Zbornica je prejela tudi poročilo odbora za proučevanje zakonskega predloga o zavarovanju proti toči. Minister pravde je poslal dopis, s katerim zahteva, da se izroči poslanec Radić sodišču zaradi dejanj po §§ 92 in 104 kazenskega zakona. Muslimanski poslanci iz Južne Srbije so sporočili, da bodo za nekaj dni odsotni od sej zaradi bajramskega praznika. Jugoslovenska Matica iz Splita zahteva strogo izvedbo rapalske pogodbe. Društvo odvratnikov iz Pluja je poslalo predstavko glede ureditve imovinsko-pravnih zadev s strani okrajnih sodišč in delavske zbornice v Beogradu glede konference delavskih zbornic o donošenju zakona o državnih železničarjih. Minister za poljedelstvo je potem odgovoril na neko vprašanje poslanca Popovića.

Nato se je prečital dopis ministrskega predsednika o izvolitvi članov glavne kontrole. Državni svet je izvolil na svoji seji dva kandidata za predsednika in 14 kandidatov za člane glavne kontrole. Od teh kandidatov ima narodna skupščina izvoliti predsednika in sedem članov glavne kontrole.

Predsednik je nato odredil odmor desetih minut, da bi se mogla vlada sporazumeti o dnevnem redu. Ministri so na svoji seji sklenili, da se stavi na dnevi red vprašanje izročitve Stjepana Radića sodišču. Zato se je sklenilo, da pridejo na dnevni red prihodnje seje sledeče točke: 1. razprava o poročilu zakonodajnega odbora o uradniškem zakonu, 2. izvolitev članov glavne kontrole in 3. razprava o poročilu odbora za proučevanje zakonskega predloga

glede zavarovanja proti toči in hitre pomoči oškodovancem.

Seja se je zaključila ob 11. Prihodnja seja jutri dopoldne ob polu 10.

ČLANI GLAVNE KONTROLE

Beograd, 23. julija. (B) Državni svet je predložil narodni skupščini seznam oseb, ki naj se izvolijo za člane glavne kontrole. Za predsednika sta bila določena član glavne kontrole Milutin Popović z 21 in Gjorgije Nestorović s 15 glasovi, za člane pa so bili določeni v prvem glasovanju odvratnik Dušan Beljak z 22 glasovi, načelnik finančnega ministristva Hilarij Vodopivec z 22, pomočnik generalnega direktorja posrednih davkov Miloš Stojilković z 19, načelnik ministristva za agrarno reformo Josip Ferić z 19, generalni direktor posrednih davkov Nikola Konjević, ravnatelj čekovnega urada v Ljubljani Jakob Vrečko s 15, načelnik finančnega ministristva Miloško Vasović s 14 in generalni direktor generalne direkcije carin Vaso Dimitrijević s 14 glasovi. V drugem glasovanju sta bila določena načelnik neposrednih davkov Milan Čenić s 14 glasovi. Pri tretjem glasovanju je bil določen odvratnik Dragomir Nikolić s 15, v ožji volitvi pa sodnik v Beogradu Živan Mihajlović s 14 glasovi.

O tem predlogu bo narodna skupščina razpravljala jutri.

SEJA RADIKALNEGA KLUBA

Beograd, 23. julija. (B) Po seji narodne skupščine se je sestel radikalni klub in je razpravljal o volitvi članov glavne kontrole. Za predsednika glavne kontrole je določen kot kandidat radikalnega kluba g. Miloš Stojilković, za člane pa gg. Nikola Konjević, Miloško Vasović, Vaso Dimitrijević in dr. Dušan Beljak, dočim se je glede gg. Ferića, Križe in Trickovića prepustilo, da se naknadno določi.

Na seji so se razpravljale tudi o sporih, ki so nastali v nekaterih okrožjih pri zadnjih volitvah. Klub je sklenil, da o teh sporih odloča ožji odbor.

Potem so nekateri poslanci predlagali, naj bi se zvišale poslanske dnevnice od 180 na 250 Din. Finančni minister dr. Stojadinović je izjavil, da za te izdatke nima kritja, nakar je radikalni klub sklenil na predlog ministrskega predsednika Pašića, da se to vprašanje zaenkrat ne začne.

Beograjsko pismo.

Od našega stalnega političnega dopisnika.

Skupščina je delala v zbornici in v odsekih, delal se je novi vojni zakon in uradniški zakon. Uradniški zakon se je obravnaval v odseku, kjer so se reševali oni oddečki, ki so bili poprej prešokani, namreč oddelek o uradniških plačah in o razvrstitvi po kategorijah. Pri tem se je pojavilo dvoje težav:

Od ene strani se je postavila zahteva, da se uradniške plače izenačijo z oficirskimi plačami. V ta namen naj bi se sestavil poseben pododbor, ki bi to zadevno pregledal obe postavi, ter izenačil plače. Se resnejši odpor se je pojavil od strani enega dela radikalnih poslancev, zlasti kmečkih stanov, ki zahtevajo, da se zmanjšajo temeljne plače uradnikov pod ono svoto, ki je določena v vladnem načrtu, zato pa povišali dodatke, tako, da bi bilo nazadnje vseeno. Ti poslanci so namreč mišljenja, da se dinar lahko popravi in potem bi bile plače prevelike. Zato naj se določijo plače, ki bi zadostovale tudi, ako se dinar popravi, dokler pa stoji nizko, naj se določijo večje doklade.

Obravnavanje vojne postav je prineslo nekaj interesantnih momentov. Vojni minister je otvoril debato z obširnim in zelo interesantnim govorom, s katerim je povdaril dobre strani novega vojnega zakona, ki po možnosti odgovarja željam prebivalstva ter modernim potrebam.

V splošni debati, ki se je potem pričela, je imel v imenu jugoslovenskega kluba g. Škulj govor, v katerem je razlagal »pacifizem« svoje stranke. Njegov govor je naredil med radikali najneugodnejši vtis, ter je še povečal prepad med Slovenci in radikalno stranko. V svojem govoru je praktično vzkliznil: Proč z militarizmom, proč z despotizmom, proč z diktaturo nekaterih! Zahteval je, naj se odpravi vojaštvo in uvede »milica«, Srbija naj prva začne z razoroževanjem, vmes je pa tudi izjavil, da slovenska ljudska stranka ni protidržavna.

Poslanec Škulj je dobil takoj od vojnega ministra silno krepak in jasen odgovor. Gospod minister je krepko zavrnil zahtevo po milici. Svica lahko izhaja s samo milico, ker nima niti enega nasprotnika. Mi imamo pa neprijatelje na vseh straneh, katerih se ne moremo obvarovati s pacifizmom in z milico. Z milico je pač tako, kakor z vaškimi ognjegasci in z veteranskim društvom. Za ljudske svečanosti, tombole s srečo-

lovi in za pogrebne parače so dobri, kadar pa gre za res, pridejo prepozno. Sicer je pa nekdanja slovenska narodna vlada naredila izkušnje z milico in v Ljubljani bi bili lahko tudi gospodu Škulju dali podatke. Vsak komandant narodne straže je samo po pojedinih porcijah vedel, koliko vojakov ima pod sabo. Če je pa bilo treba kaj narediti, je od svojega milicarja dobil precej nečeden odgovor. Ali je mogoče pričakovati, da bi taka »narodna straža«, ki je pred tolopo nemških hajmverovcev tekla kot zajci, pred resnim nasprotnikom obstala? Z milicami so se vojskovali razni vladarji v srednjih vekih in zgodovina pravi, da so take nemilostne čete edno bile mirnim domačinom mnogo nevarnejše, kakor pa sovražniku. Proti organiziranim armadam se pa milice nikdar niso mogle boriti z uspehom. Sicer je pa milica tudi vedno mnogo dražja, kakor pa redna vojska.

V prvem delu svojega govora je gospod Škulj jako široko deklariral o pacifizmu. Trdil je, da je izkustvo svetovne vojne pokazalo, da je militarizem zanič in da je pacifizem najpametnejša stvar. Tako lekcijo so v svetovni vojni res dobili Nemci, ki so bili tepeni in je njihov militarizem šel v franže. Ker je njihov militarizem uničen, bi radi, da bi še drugi, zmagonosni narodi, izgubili svojo silo. Toda zmagoviti narodi, na primer Francozi in Srbi, so dobili o vojski ravno nasprotno »izkustvo«. Uvideli so, da se imajo militarizmu zahvaliti, da niso bili iztrebljeni, in zdaj so prepričani, da jih more samo militarizem obvarovati, da ne padejo. S Škuljevim govorom in odgovorom ministra sta zadeli druga ob drugo dve nasprotni orientaciji: orientacija centralnih držav in antante, premaganih in premagovalcev, premagano avstrijskanstvo in zmagonosno srbstvo. »Pacifisti« more biti nekoliko »priruknjeni« idealisti, abstraktni teoretiki, umetniki na gosli, a ne človek, ki hoče urejevati »kraljestvo tega sveta«. Zgodovina pravi, da je še vsaka država propadla, katero je pričel razjedati pacifizem.

Škuljeva pesem je torej izvala v »skupščini« zelo neprijazen odmev in je takoj dobila krepak odgovor. V svojem govoru je celo zakrivil neke netaknosti — milo rečeno — ki so morale vsacega Srba globoko zadeti. Tako n. pr. je napadel ruskega carja Nikolaja II., ter mu očital nedoslednost češ. da je 1. 1903

sklical mirovni kongres, 1. 1914 pa prijel za meč in da je vsled tega postal žrtev neumevanja razmer. — Ta izraz vsebuje prikrito grožnjo našemu vladarju, da se tudi njemu lahko tako zgodi, kot ruskemu. Dalje vsebuje indirektno odobravanje, da so boljševiki ubili carja. Ruski car je potemtakem postal samo žrtev svoje nedoslednosti in neumnosti. Naj bi pustil, da 1. 1914 Nemci pomandrajo Srbijo, pa bi bil lahko še sedaj živ in noben nemški agent, judovski boljševik, bi se ga ne bil dotaknil. Gospod poslanec morda ni tako daleč mislil, morda je samo pobral frazo, katero je nekje slišal, toda tako se je razumelo na srbski strani in naredilo je zelo mučen utisk. Treba si je predstaviti, kako je ves srbski narod trepetal dotičnega usodepolnega trenutka, ko se je šlo za »biti ali ne biti« celega naroda in kako neizrečeno je odleglo, ko je takratni prestolonaslednik Aleksander javil, da je ruski car obljubil svojo pomoč. Srbski narod smatral carja Nikolaja kot mučenika zvestobe, a poslanec Škulj vrže javno v zbornici trditev, da je samo žrtev svoje nedoslednosti in neumnosti! Poleg tega je v tem stavku še ena velika zgodovinska neresnica. Znano ja namreč, da 1. 1913 od carja Nikolaja sklicana mirovna konferenca ni uspela edino radi tega, ker Nemci niso marali razoroženja. Torej bi se k večjemu o Nemcih moglo reči, da so žrtev »nepoznavanja razmer«.

Od nasprotnih strani so neprestano leteli na govornika ostri medklici, ki so govornika spominjali, da je ta antimilitarizem zelo mlad. Začel se je šele, ko je propadel militarizem centralnih držav. Zakaj niso propovedniki sedanega antimilitarizma bili antimilitaristi pred vojno in med vojno? Potem bi se vsaj moglo reči, da je to doslednost in prepričanje. Ako pa ljudje, ki so bili še nedavno hudi militaristi, začnajo pridicati pacifizem, ne more nikdo verjeti v iskrenost takega izpreobrnjenca. Ako bi dva človeka šla kvartat, ter bi eden izgubil, potem pa začel razlagati: kvartanje je slaba in neumna stvar. Jaz sem sedaj načeloma proti kvartanju. Bodi, kakor da nisva kvartala, ter daj nazaj, kar si dobil — se mu bo vsak smejal. Tako dela tudi pridigovanje sedanih pacifistov pri Srbih samo ta vtisk, da so jezni, ker je srbski militarizem premagal avstrijskega, ter ga uničil.

Pri glasovanju koncem splošne debate je bil zakonski načrt sprejet z glasovi demokratov, radikalcev, zemljoradnikov, proti glasovom slovenske ljudske stranke in enega socialista. Slovenska ljudska stranka se je pri tej priliki postavila na izrazito protimilitaristično stališče, kar more imeti znatne posledice. S takim nastopom se ne doseže nič, pač pa postane položaj Slovencev še težji. To bo lahko občutili marsikateri Slovenec, ki bo moral k vojakom. Po takih nastopih ni čudno, če si bodo Srbi predstavljali, da je celo slovensko ozračje zastrupljeno od pacifizma. Francozi so med vojno pacifizem imenovali »defetizem« in so vsacega defetista kaznovali s smrtjo, in to jih je rešilo. Ako bi bil tudi Kerenski tako delal, bi bilo vojne že 1. 1917 konec in Rusija bi ne bila doživela boljševiških grozot. Na Nemškem ni nikomur niti na misel prišlo, da bi bil pacifist in so duševno bolezen imeli za druge. V Avstriji so vsacega, kdor je sploh mogel priti na sum pacifizma, internirali. Sedaj, po vojni, sicer ni potreba v naši kraljevini tako ostrih nastopov, gotovo je pa, da niti vojaška, niti civilna oblastva ne morejo rada gledati antimilitaristične propagande.

Za enkrat ni pacifizem nobena nevarnost za državo, ker Srbi nimajo zanj nobenega smisla in znajo, da morejo samo z orožjem obdržati, kar so z orožjem dobili, pač pa je lahko nevaren za Slovence.

Italijanska jeza.

Pred par dnevi je objavila »Idea Nazionale« članek, v katerem obravnava to vprašanje. Med drugim pravi ta list sledeče:

»Objavili smo to vest, ki se je pojavila takoj po poročilu o prodaji Wrangelovih ladij kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev. V tej zadevi je bilo sklenjeno tudi posojilo, ki ga je te dni odobrila francoska zbornica. Mi smo že večkrat govorili o pomenu tega kredita, ravno tako smo se tudi bavili z govorom g. Polncareja, ki je utemeljeval to posojilo z opozorilom na Madžarsko in Bolgarsko, ki sta sovražnici današnje kraljevine SHS. Francoski general Le Ronde pa ni bil v Kotoru zato, da inspicira strateške meje napram Madžarski in Bolgarski, kajti s Kotorom se vidi naravnost v Italijo...«

Kar se tiče vojnih ladij samih, moramo predvsem pripomniti, da te ladje niso francoska last. Poleg tega prepoveduje čl. 18. washingtonske konvencije prodajo vojnih ladij. Italija je odbila že mnogo poveljnih ponudb, ker se je točno držala omenjene konvencije, pa tudi Anglija se ni pregrešila proti tej pogodbi, dasiravno ima več tisočev ladij na prodaj.

Nam se dozdeva, sklepa omenjeni list, da se je treba pri prodaji teh vojnih ladij spomniti eksistence čl. 18. washingtonske konvencije.

Podpirajte Jugoslovensko Maticol

Odklonjen dr. Wilfanov predlog v rimski zbornici.

Rim, 23. julija. (K) Iz razprav o volilni reformi v zbornici je še poročati: Poslanec dr. Wilfan se je zavzemal za to, da se kandidatne liste v volilnem okrožju zložijo, da tako tujejezični prebivalci v Trentinu in Furlaniji bolj pridejo do veljave. Ko je govoril o kršitvah pravic, ga je desnica viharo prekinila. Poslanec Vicini je omenil, da zakon pozna le italijanske državljane, ne pa alogenihi. Zakon nudi opo-

ro za to, da se je mogoče volitev udeležiti redno z lastnimi listami, vsled česar je predlog dr. Wilfana odveč. Državni tajnik Acerbo se je strinjal s temi izjavami, nakar je bil Wilfanov predlog odklonjen. Končno je bila, kakor smo že javili, volilna reforma v tajnem glasovanju z večino 100 glasov sprejeta in zbornica odgodena. Senat bo razpravljal o volilni reformi najbrže še-le na jesen.

Konferenca v Sinaji.

Naša vlada in Bolgarska. — Razorožitev Madžarske. — Dr. Beneš zastopnik Male antante pri Društvu narodov.

Beograd, 23. julija. (B) Vaš dopisnik doznava iz merodajnega vira sledeče važne posameznosti o konferenci v Sinaji. Včeraj je dal minister za zunanje posle dr. Ninčić ministrskemu svetu potrebna pojasnila glede konference v Sinaji. Dr. Ninčić je poudarjal, da se bo na konferenci Male antante poleg drugih vprašanj pretresalo tudi vprašanje zadržanja Male antante napram Bolgarski. Ministrski svet se je strinjal z ministrom zunanjih poslov, da Mala antanta mora, ako bi bolgarska vlada kršila mirovno pogodbo, podvzeti proti Bolgarski energične mere in presije, ter da se mora posebno paziti na gibanje bolgarske vojske, kakor tudi na to, da se izvede popolna razorožitev Bolgarske, kakor je to predvideno v mirovni pogodbi.

Za tem je ministrski svet dolgo razpravljal o bolgarski komitaški akciji v našem delu Macedonije. O tem so bile dane našemu ministru za zunanje zadeve potrebne instrukcije, da spravi to vprašanje pred konferenco v Sinaji, kjer se naj podvzamejo skupni koraki, da se zagotovi varnost v Južni Srbiji.

Kar se tiče Madžarske, se je tudi razpravljalo na ministrskem svetu. Na-

ša vlada stoji na stališču, da mora biti Madžarska razorožena v skladu z določili mirovne pogodbe in da se vsa madžarska revanžna društva razpuste. Sodi se, da bodo na konferenci v Sinaji sprejeti sklepi v tem smislu.

Kar se tiče člane Antante v Društvu narodov, je dr. Ninčić izjavil, da ne sprejme kandidature in da vsled tega dr. Beneš prihaja v poštev za člane Male antante v svetu Društva narodov.

Vaš dopisnik je doznal dalje o tem predmetu, da je imel dr. Ninčić danes zelo dolg razgovor z ministrskim predsednikom Pašićem. Dopisnik je izvedel iz zanesljivega vira, da bo na konferenci dr. Beneš obširno govoril o uspehu svojega potovanja v London, Pariz in Bruselj, in da bo obrazložil mišljenje češkoslovske vlade o reparacijskem vprašanju, kar se tiče vprašanja vstopa Poljske, Grške in Albanije v Malo antanto, se bo o tem razpravljalo z ministri zainteresiranih držav. A zelo verjetno je, da se bo to vprašanje definitivno rešilo o priliki sestanka našega in romunskega kralja v Bratislavi, ki bo 20. avgusta t. l. in katerega se bodo udeležili ministri zunanjih poslov Male antante, Grške in predstavnik Albanije.

Rudarska stavka v Sloveniji.

USPEŠNA INTERVENCIJA ZASTOPNIKOV NRS.

Beograd, 23. julija. (BK) Danes dopoldne je sprejel minister za rude in šume g. dr. Milan Srskić trboveljskega občinskega gerenta g. M. Korena in tajnika trboveljske kraljeve organizacije NRS g. Fr. Bogveja, ki sta intervenirala v korist stavkajočih rudarjev. Na podlagi te intervencije je odredil g. minister, da se sestavi po-

sebna komisija, ki odpotuje v Ljubljano k pogajanjem. G. minister je izjavil, da želi vlada mirno rešitev spora in za poljuben upravičenih mezdni zahtev rudarjev.

Beograd, 23. julija. (BK.) V zadevi stavke rudarjev so intervenirali tudi klerikalni poslanci, toda njih intervencija je bila brezuspešna.

Emil Stefanović:

Rudarji v stavki.

V četrtek, dne 19. julija ob 6. uri zvečer je izbruhnila po vseh revirjih Trboveljske premogok. družbe stavka. Interesantno iz psihološkega stališča je to, da je zastavkalo 10.000 rudarjev popolnoma spontano brez vsakih velikih predpriprav, kakor je to v vseh stavkah v manjših in večjih podjetjih v navadi. To spontanost razumemo pa samo tedaj, ako poznamo psiho našega rudarja, ako poznamo smisel bednega delavca za organizacijsko delo, njegovo visoko gospodarsko politično naobrazbo in zlasti, kar je tudi najvažnejše, bedo in mizerno življenje kopalca črnega diamanta, ki tvega vsak dan svoje življenje v temnih brezdanjih rovin, da preskrbi z mizerno plačo sebe in svojo družino.

Kateri pošten in socialno čuteč človek ne bo stal na strani silnih borcev v boju proti podjetniku izkoriščevalcu, ki vsled svoje nesposobnosti ali pa tudi vsled prevelike dobičkaželosti ne more zadostiti osnovnim potrebam človeka, ki tvega življenje za njegov dobiček, kakor tudi za celokupno državo.

Borba, ki so jo podvzeli rudarji napram Trb. prem. družbi bo težka in kruta, in navdaja nas, ki poznamo toč. ne celokupno situacijo, trdovratnost podjetnika, kakor tudi nekatere druge temne strani, — tiha bojazen, da je bila stvar mogoče le preuranjena in premalo temeljito zamišljena.

Ali ako se je boj začel, ne smejo rudarji poznati nobenih ovir, temveč morajo stopiti kompaktno energično in odločno skupaj, da ta boj tudi dostojno dokončajo. V to svrhu je potrebno, da se ne silijo poedine organizacije s svojimi strankarskimi zahrbtnimi cilji naprej ter na ta način ne dajo prilike niti vladni niti podjetniku, da on izkorišča eventualno iz tega nastali razcep v svoje dobro. Potrebno je, da se rudar pokaže dostojen v svoji veliki borbi, da se izogiblje vsakih konfliktov z žandarmerijo, da opusti popolnoma alkohol, da se ne dotika, dasi v sili, poljskih pridevkov okoliškega kmeti ali svojega sotrpina, da podpira drug drugega v borbi, tako da bo celokupna jugoslovenska javnost v ponosom zrla na dostojno borbo svojega delavstva.

Narodna radikalna stranka stoji v smislu svojega programa na stališču,

da je predvsem potrebno se zavzemati za malega človeka, delavca in kmetu, zato bomo mi opravičeno borbo delavstva proti Trb. prem. družbi podpirali z vsemi nam dovoljenimi zakonitimi sredstvi, in želimo, da se boj uspešno konča v dobrobit delavstva, kakor tudi države.

Zapiski.

NEKAJ GNILEGA JE V DEŽELI RADIKALSKI.

(Odgovor: »Jutra«.)

»Vse propada, samo demokratska stranka narašča.« (»Jutra«.)

Gospodje, vi ne razumete najosnovnejših pojmov življenja, vi zamenjujete zakonsko življenje s politiko.

Politika ima vzvišeno nalogo urediti gospodarsko, socialno in kulturno življenje v državi. V smislu modernega naziranja in duha časa je neobhodno potrebno, da sodeluje celokupni narod v reševanju teh vprašanj — torej je tudi potrebno, da se vsa nasprotna naziranja stvarne, kakor tudi osebne politike razčistijo javno potom mirne, dostojne in objektivne debate, ker nikakor ni zdravo, da se obravnavajo sporna vprašanja tajno potom intriga za zahrbtnosti.

Zvesti temu osnovnemu principu smo razčistili zadevo predsedstva našega kočevskega sreza z glavnim tajništvom.

Razčiščenje je rodilo še trdnješe priateljstvo in ožje vezi za skupno delovanje v dobrobit našega celokupnega delavnega ljudstva.

Zakonsko življenje je politiki popolnoma nasproten pojem, ker predstavlja najintimnejšo vez med dvema človekoma različnega spola.

Po našim danes še merodajnem naziranju nima nikdo pravice niti se vmešavati v te intimne odnose, niti jih razdirati. Naši »Jutrovci« razumejo ta dva pojma ravno nasprotno, politiko imajo za zakonsko življenje in zakon za politiko.

Vprašanje sporov z dr. Tavčarjem in dr. Ravniharjem, ki so spadali v politiko, so obravnavali tajno, prikrito in zahrbtno z intrigami toliko časa, da so stranko razbili. Vprašanje najintimnejših zadev g. Peska, dr. Kreka in drugih pa so obravnavali pred celokupno javnostjo.

Vidite, to je razlika demokratsko in radikalno mentaliteto.

Mi gradimo potom medsebojnega razčiščenja in sporazumevanja, vi razbijate potom intriga in zahrbtnosti.

Mi imamo hvala Bogu, zdrav in odkrit humor, ki je podlaga zdravega razvoja javnega življenja, vi imate patološko — kriminalno — umirno ambicioznost, ki bazira na umazanih spletkah.

Gospodje, vi ste še slabi ne samo v pravilnem razumevanju življenja, temveč tudi v njegovih osnovnih pojmi, ali bo že bolje, morate pač pridno štiti »Jutranje Novosti« — S.

Nečuvano postopanje avstr. oblasti na korški državni meji.

V smislu odločbe razmejne komisije so vas Libelice prevzle naše oblasti dne 1. oktobra 1922. Nekaj dni poprej so prišli prebivalci sosedne avstriske vasi Potoče s konji in vozovi v Libelice ter so ob asistenci takrat še nemške žandarmerije odpejali od tod preko meje 1. brigadno na lastnem vozu in zraven spadajoči voz cevi; 2. lesto na lastnem vozu in drugo požarno orodje; 3. vso opremo enega šolskega razreda z lončeno pečjo vred, ter vse važnejše uradne šolske spise. Razen tega so pobili 48 šip na šolskih oknih, ter odnesli 29. septembra 1922 iz šolskega poslopja tudi še 8 zunanjih oknic. Konečno so si prilastili in odpejali vso opremo in uradne spise občinske pisarne.

Brigadnica je bila last libelskih posestnikov in ne občine, ker je bila nabavljena samo s prispevki vaščanov. To je bilo sosednim občanom natančno znano in je lastni libelskih vaščanov na brigadni sosedni avstriski župan Lovrenc Barth, p.d. Mačič v Potočah, izrečno priznal.

Dne 30. septembra 1922 je zastopstvo naše občine v navzočnosti našega in avstriskega odposlanca lastnino na brigadni imenovan Libelčanov uveljavljalo, a nemška komisija ni hotela o tem razpravljati.

Da se popraviti storjeno nasilje Avstrije, in ker mirnim putem ni bilo pričakovati povrnitve požarnega orodja zakonitim lastnikom, so segi Libelčani po vsem opravičeno po samopomoči, ter v noči na 9. junija 1923 skrivaj pripeljali brigadno z ostalo opremo čez mejo nazaj v Libelice. Niso se pri tem poslužili nikakega nasilja, razen da so bili primorani odpreti zatvorjena vrata novega gasilnega doma v Potočah.

Dasi avstriska vlada ve, da je pravica na naši strani in da so Libelčani šli samo po svojo lastnino, se sedaj maščuje na ta način, da po svojih žandarjih aretirava vsakega Libelčana, ki pride, poslušajoč se dopustnega obmejnega prometa na njihovo stran.

V nedeljo dne 15. t. m. so aretirali poslastnika Oleška v Gorčah, v Labudu (Lauvamnd), kamor je prišel za svojo ženo k zdravniku po zdravlje. Odvedli so ga na okrajno sodnijo v Pliberk in ga pridržali v zaporu, dasi ni imel pri akciji radi brigadne nikakega opravila. Šele na osebno intervencijo njegove žene Roze Oleško pri državnem pravdniku v Celovcu in po polozilni kavgiji 5000 Din in 19.000 a. K. so ga izpustili 20. t. m. na svobodo.

Dne 20. julija 1923 popoldne ob 1. uri so znova aretirali sinova libelskega posestnika in trgovca Petra Ringa, Petra in Antona Ringa, ki sta prišla z legitimacijami na v Avstriji ležečega Ringovo nivo, da bi postavila požeto rž v kope. Odvedli so ju dan nato istokot na sodnijo v Pliberk, dasi tudi onadva nista bila pri rešitvi brigadne zadeve.

Obstoja nevarnost, da zasledujejo avstriske oblasti namen, da vsakega našega državljan, ki pride četudi z legitimacijo čez mejo, kot osumljenca radi odpejanja brigadne, ter ga pridržijo tako dolgo v zaporu, da izsilijo iz njega kavgijo in hočejo s temi kavgijami izvajati priisk, da se vrne brigadnica, ki ni njihova lastnina.

Pri tem postopajo na skrajno brezobziren način. Peter in Anton Ring sta bila v delavnih oblekah, brez sukenj in brez denarnih sredstev, gnali so jih kot največja hudodelca vkljene ob belem dnevu skozi vse obljubene kraje. S tem se ne godi krivica samo prizadetim, ampak se naravnost izpodkopava ugled države in naših oblastev, pred našim in avstriskim prebivalstvom. Jasno je, da se na ta način dela našemu ljudstvu moralna in materialna škoda, ker izgleda kakor, da so avstriske oblasti vsmogoče, naša pa brez sredstev za odpomoč.

To postopanje vplje tem bolj po energični obrani naših državljanov po naši vlad, ker se ljudstva polasča silno razburjenje in ker gre v pravnem oziru za čisto civilno preprosto stvar, za koje rešitev obstajajo legitimna sredstva.

Pozivamo zato naše vladne kroge in tudi naše narodne poslance, da zastavijo nemudoma vse sile in napravijo energične korake, da se da prizadetim osebam polna odškodnina in naši državi polno zadoščenje.

Vsa javna glasila prosimo za ponatis teh vstic in naše poslance za primerno akcijo tudi v parlamentu, da se tako zazna v širnem svetu, kako postopa Avstrija s tujiimi državljani in kako zlorablja svoje lastne zakone njih v škodo.

Občinski urad Libelice, dne 21. julija 1923.

Župan: I. Stauder, L. r.

— Telefonska centrala v Velikih Lačah. Napram velikih telefonskih central, o koje otvoritvi smo že poročali na tem mestu, so naslednje telefonske govornice v I. pasu: Bled, Bohinjska Bistrica, Brezice, Celje, Cerklje, Črna pri Prevaljah, Dolenji Logatec, Domžale, Gorenja vas, Grobelno, Grosuplje, Guštanj, Hrastnik, Jesenice na Gorenjskem, Jezersko, Kamnik, Kočevje, Kokra, Konjice, Kranj, Kranjska gora, Krško, Laško, Lesce, Litija, Ljubljana, Marenberg, Medvode, Meža, Mežica, Muta, Novo mesto, Planina pri Rakeku, Podnat, Podpiat, Poljane nad Skofjo Loko, Poljčane, Polzela, Prevalje, Pristava, Radeče pri Zidanem mostu, Radovljica, Rakek, Rečica na Paki, Ribnica na Dolenjskem, Ribnica na Pohorju, Rimske Toplice, Rogaska Slatina, Rogatec, Selca nad Skofjo Loko, Sevnica, Slovenjgradec, Slovenska Bistrica, Straža, Sv. Janez ob Bohinjskem jezeru, Sv. Jurij ob Juž. žel., Sv. Pavel pri Prebodu, Sv. Peter v Savinjski dolini, Skofja Loka, Smarje pri Jelšah, Sočani, Store, Toplice pri Novem mestu, Trbovlje, Trebnje, Trzin, Velenje, Višnja gora, Voljnik, Vrhnika, Vuhred, Vuzenica, Zalec, Zelenik in Ziri; v II. pasu pa: Apče, Beltinci, Brezno, Cankova, Crenšovci, Dolnja Lendava, Fram, Gornja Radgona, Ivanjki, Križevci pri Lutomeru, Lutomer, Maribor, Moškanjci, Murska Sobota, Ormož, Pragersko, Prosejakovci, Ptuj, Ruše, Rače, Slatina Radenci, Sredšče ob Dravi, Strinšče, Sv. Jakob v Slov. gorah, Sv. Marjeta pri Moškanjcih, Sv. Lenart v Slov. gorah, Sent ili v Slov. gorah, Velika Nedelja, Zavrče in Zgornja Sv. Kungota. — V I. pasu se plača za trinitutni pogovor 15 Din, za enak pogovor v II. pasu pa 20 Din.

All ste že obnovili naročnino za Jutranje Novosti?

Dnevne novosti.

— Poziv gostoljubnemu meščanstvu. V dne 4., 5. in 6. avgusta se vrši v Ljubljani kongres jugoslovenskih novinarjev, katerega se bodo udeležili poleg vseh jugoslovenskih novinarjev tudi inozemski gostje. Odbor ljubljanske sekcije UJN apelira na znano slovensko gostoljubnost in prosi, da dajo ljubljanci za ta kratek čas razpoložljive sobe proti plačilu na razpolago. Prijave sprejema Anton Zobeč, tiskovni referat pokrajinske uprave.

— Beneška noč na Bledu. V nedeljo zvečer so jeli pokati topiči in blesteče rakete iz Bleda in grada švigati v sinji zrak. Naenkrat je zazarel bengalični ogenj, oglašila se je godba in ognjeni zubili so preskakali tmino, kakih 12 velikih kresov pod gradom drug poleg drugega, je tvorilo čarobno sliko. Vzplapolali so tudi kresovi po sosednjih hribih. Iz pristana, ob zdraviliškem domu, se je jela pomikati blesteča vrsta čolnov, okrašenih s pisanimi lampijončki, proti kraljevemu gradu, kjer je godba zasvirala »Bože pravde«. »Napreje in Slovenec sem«. Tisočgleda množica je navdušeno klicala »Živijo!« svojemu ljubljemu vladarju, naka se je kralj s kraljico prikazal na balkonu in novi navdušeni živijo-klici so zaorili. Ognjena črta blestečih čolnov je splavala dalje, okrog in okrog je ždel ves čas tih in mračen, kot bi se dvignil iz globine zasluženi duh davnine in se, rešen okov, zamislil v te ognjene jezike — jasne glasnik svobodnega naroda.

— Premestitev štaba kosovske divizije. Vojno ministvo je premestilo štab kosovske divizije iz Prištine v Mitrovice. Pristanci so vložili prošnjo, da bi štab še nadalje ostal v Prištini, ker je Priština srce Kosova.

— Redukcija v ministstvu za socialno politiko. V ministstvu za socialno politiko bo odšel naprej posloval samo en administrativni oddelek in ena registratura. Na ta način bo odpuščenih precej uradnikov. Obnem se bo na ta način hitreje poslovalo.

— Redukcija v finančnem ministstvu. Finančni minister se je odločil, da ukine pri nekaterih okrajnih finančnih oblastih mesto blagajnika in, da prenese njegove posle na ostalo uradništvo. Na ta način bo mogoče reducirati precejšnje število uradništva.

— Zvišanje poštne pristojbine. Kakor smo že poročali, je minister za pošto in brezov izdal naredbo, da se povzrajo poštne pristojbine za poštne predale in za pisma in dopisnice, ki se pošiljajo iz naše države v inozemstvo. Predplačilo za predale brez ključa se povzra na deset a za one s ključem in za predale za nakaznice in pakete na 15 Din mesečno. Za poslovanje z zatvorjenimi torbami, katere uporablja oseba, stanujoča izven poštnega rajona, se povzra pristojbina na 10 Din. Za navadna pisma in za zaprte dopisnice se povzra pristojbina od dva na tri dinarje za prvih 20 gramov ali za del te teže, za preko 20 gramov ali del te teže pa še za 1 Din 50 par. Za odprte dopisnice se povzra pristojbina na 1 Din 50 par. Za poštne predale velja povzrajanje od 1. julija dalje, za pisma in dopisnice v inozemstvo pa od 1. avgusta.

— Automatične telefonske centrale. Kakor smo že sivočasno poročali, dobi Beograd, Ljubljana, Zagreb, Novi Sad, Sarajevo in Skopje automatične telefonske centrale na račun nemških vojnih reparacij. Govornik bo dobil na centrali avtomatično zvezo z zaželeno številko. Ako bi bila občina številka slučajno zasedena, bo to pokazal poseben znak. Zagreb in Beograd dobita centrale z 10 tisoč številkami, ostala mesta pa s tritisoč.

— Nadzorstvo brodnikov. Iz Maribora nam pišejo: Z ozirom na obžalovanja vredno nezgodo, ki se je pred kratkim pripetila v Breznem in zahtevala štiri človeške žrtve v deroci Dravi, je naše časopisje opozorilo politične oblasti, naj brodoce ob Dravi na celi črti vzamejo v strogo kontrolo. Ta opozoritev v našem časopisju je bila povsem umestna, ker se bodo le na ta način preprečili enaki slučaj. Tozadevnim pozivom pa je treba dodati, da mora politična oblast vzeti pod nadzorstvo tudi brodnike, oziroma osebe, ki na brodu prevažajo osebe, blago in živino, ker je na marsikaterem brodu opaziti, da tam poslujoči brodar duševno ni normalno razvit, oziroma da je duševno tako malovreden, ali pa po svojem značaju tako lahkomišen, da pod nobenim pogojem ni sposoben za opravljanje tako eminentno važne službe, v koje rokah je dan za dnevom na stotine in stotine človeških eksistenc. Tako je n. pr. v Mariboru na brodu kot brodar zaposlen fant, ki pri vsaki priliki vzbuja sum abnormalnega človeka, osobito z obnašanjem proti starim ljudem, katere suva in riva in se proti nim sploh brezobzirno in grdo obnaša in s tem kaže, da za to službo nima potrebnih sposobnosti. Politična oblast naj tudi v tem slučaju stori potrebne korake.

— Podražitev zdravil. Ministrstvo za narodno zdravje je te dni izdalo novo tarifo za zdravila. Po tej tarifi je cena poedinim zdravilom znatno poskočila. Cena aspirina je n. pr. poskočila za 80 odstotkov, salicyla 70 do 80 odstotkov. Najdražji pa so predmeti, ki jih dobivamo iz Nemčije. Njihova cena je poskočila za 200 do 300 odstotkov. Edino cena alkohola je padla od 100 na 80 Din pro liter.

— Zvišanje števila trafik. Uprava državnih monopolov je sklenila zvišati število tobaknih trafik za nadaljnjih 104, ki se bodo ustanovile v vseh krajih naše države.

— Za izselence v Argentino. Izseleniški odsek pri ministstvu za socialno politiko je obvestil one osebe, ki se želijo izseliti v Argentino, da je argentinska republika sklenila dati brezplačni vizum vsem onim, ki bodo potovali v Argentino v drugem in tretjem razredu.

— Prepoved prosijanja. Ministrstvo za notranje zadeve je poslalo vsem političnim organom naredbo, po kateri je prepovedano vsake vrste prosijanje in krošnjarenje. Politična oblastva bodo skušala to zlo izbrati, ker se na ta način dogajajo najrazličnejše goljufije in razbojništva.

— Reklamni listi v železniških vozovih. Generalna direkcija državnih železnic obvešča, da smejo biti v železniških vozovih nalepljeni samo taki listi, ki jih predvidevajo železniški predpisi. Vsi drugi reklamni plakati pa je tedaj, ako so opremljeni s potrebnimi navodili od strani davčnih uradov in finančne oblasti.

— Zlet v Švico odpovedan. Švicarski konzulat v Zagrebu je nedavno sprožil misel večjega zleta v Švico. Ker pa se je prijavilo premajhno število udeležencev, je moral biti zlet odpovedan. Vzrok je najbrže prevelika vročina. Vsekakor pa bodo prijavljeni lahko potovali na svojo roko, ker jim da konzulat potrebna priporočila. Zlet se bo vršil poleti prihodnjega leta.

— Potovanje po Nemčiji. Nemška vlada je dala pred nekaj meseci svojim inozemskim zastopnikom nalog, da morajo otežkočati potovanje tujcev v Nemčijo, kar je odrejeno v aktu gen. konzulata od 8. oktobra 1922 št. 18. Nemška vlada je morala to svojo naredbo ublažiti, tako, da lahko dadejo nemška zastopstva vizum vsem onim, ki bi hoteli potovati v Nemčijo radi zdravilnega, študijske, trgovine in celo onim, ki bi hoteli potovati samo radi luksuza. Na podlagi konference, ki so jo imeli zastopniki, se ne smejo radi tega delati nikake ovire, ki so se dosedaj dogajale. Baden je pristal, da se ne sme zahtevati predhodnega dovoljenja, niti pristojbina za isto. Bavarska je pristala, da ne bo zahtevala predhodnega dovoljenja za bivanje preko konzulatov, marveč bodo dali tozadevno dovoljenje konzulati sami in bavarske oblasti bodo to dovoljenje brez nadaljnje odobrine. Na isto je pristal tudi Württemberg in Tübingen. Sploh bodo vlade vseh teh držav ukinitve sedanjo prakso, da primorajo tujce prositi za predhodno dovoljenje, ako se že nahajajo v Nemčiji in hočejo iz ene države v drugo. Oni tujci, ki pridejo v Nemčijo in bi radi tam ostali preko dovoljenega roka, morajo prositi za nadaljno bivanje. Pristojbino za prošnjo bo treba plačati v vrednosti zlate marke.

— Razpis zdravniške službe. Zdravstveni odsek za Slovenijo razpisuje službo okrajnega zdravnika za zdravstveno okrožje Velike Lašče. Interesenti se opozarjajo na razpis v »Uradnem listu«.

— Nov način uporabe plina. V najnovejšem času je postavila neka nemška tvrdka na trg male aparate, kateri dadejo po velikosti, 5—15 kg ledu v dveh urah. Konstrukcija teh patentiranih aparatov je zelo enostavna, ker isti ne delujejo s pomočjo motorja in kompresorja kot dosedanjii aparati. Stroški znašajo za vsak kilogram ledu le (2.5 K), — 0.2 m³ plina). Kavararn, lekarnam, bolnicam, restavracijam, slaščičarnam kot tudi vsakemu gospodinjstvu je s tem aparatom dana možnost, si napraviti doma z malimi stroški vsaki čas čist led. Cela aparatura zavzema le malo prostora in se montira lahko povsod tam, kjer je plinov in vodni vod. Naročila za montažo in dobavo teh aparatov prevzema ravnatelstvo mestne pilmarne v Ljubljani.

— Zapuščina v Ameriki. Neki Marko Geodinič (Grdinčič, Grdenič, Grdenović) je umrl 27. oktobra 1918 v Allegheny Hospitalu v Cumberlandu, Maryland v Zedinjenih državah Amerike ostavivši ženo in duc in dobičevalce sorodnikov se ne ve, tudi ni znano, od kod je bil pokojnik, ki je ostavljal v Ameriki zapuščino v znesku okoli 200 dolarjev. Vsakdo, ki bi mu bilo znano biivališče pokojnikovo ali njegovih sorodnikov, se pozivlje, da javi to generalnemu izseljenišskemu komisarijatu v Zagrebu, Kamenita ulica št. 15 s pozivom na št. 13.075 i. 1923.

— Bosanski kmetje v Srbiji. Poglar gradučkega sreza v Bosni se je odločil, da organizira zlet bosanskih kmetov v Srbijo. Na ta način bi Bosanci stopili v neposreden stik s svojimi srbskimi brati in bi se na lastne oči prepričali, da ni vse tako, kot jim je ubijala v glavo že prejšnja monarhija in tudi precejšen del današnjega časopisja. Ker pa so kmetje precej revni, se je poglar obrnil na poljedelsko ministvo za primerno podporo. Zleta se bo udeležilo nad sto kmetov, ki bodo obiskali vsa važnejša gospodarska središča, kot Užice, Kraljevo, Kragujevac in druga.

— Dunajski filmski igralci na Sušaku. Na Sušaku je prišlo 17 dunajskih filmskih igralcev, ki bodo sodelovali pri posnemanju nekega filma. Igralci so se zelo zadovoljivo izrazili o postopanju naših obmejnih oblasti, ki so jim šlo na roko, čeprav so prišli pozno pomoči.

— Drva po mestnih nasadih nabirajo razni potrebni in tudi nepotrebni ljudje. Pri tem pa ne pobirajo samo suhih ali na tleh in suhih vej z dreves, marveč lomijo in sekajo vsevprek. V zadnjih dneh je policija več takih škodljivcev zalotila in bodo imeli prav neprimerno sitnosti ne le otroci in starejši nabirali, marveč tudi njihovi odgovorni gospodarji.

— Pozor kopalci! Iz kabine kopalšča Rubeznika je bila ukradena Josipu Jeklu črna usnjata listnina, v kateri je imel okoli 100 Din, razne spise in legitimacije. Tatvino je izvršil znan postopač, ki se vedoma rad potika okoli raznih kopalšč in zabavišč in je izvršil že nebroj žepnih tatvin.

— Poneverba. Mihaelu Prednčiču pri St. Vidu na Gor. je poneveril neki znan lopov, ki ima že preko 20 kazni na grbi več oblike in perila. — V zadnjem času se zopet jako množe razne tatvine in poneverbe in se ljudje nujno opozarjajo pred nakupom sumljivega blaga od neznanih oseb.

— Gonilni jermen 9 m 75 cm dolg in 15 cm širok, vreden 1600 Din je bil ukraden v tovarni kemičnih izdelkov v Hrastniku.

— V Dol. Sušicah je bilo ukradeno Antonu Nosetu sledeče: 2 zlata uhana, zlata broša s petimi belimi in modrimi kamenčki, črna usnjata denarnica z nekaj drobiža, 5. in 1 kronska srebrnjak, denžnik in hranilna knjižica na ime Antona Noseta Kmečke hranilnice v Kandiji.

— Na Brezjah je vidiom znan postopač v neko hišo in pokradel več obleke in perila in pa 2250 Din gotovine. Isti lopov je ukradel tudi mesarju Hvaletu v Rogoški Slatini 12.500 Din in pobegnil proti jugu.

— Ruski begunec Peter Kurjakov iz Karagaša v Hersenski guberniji, srednje velik, črn, je pobegnil iz Zalloga pri Sorci na Gorenjskem. Begunec je vpisan kot inozemec pod št. 772 b, i. baona.

— Pobegnil je od doma Karel Muršec iz Črnlensake pri Biščekem vrhu. Za potopnico je ukradel očetu več obleke in perila in srebrno uro s težko srebrno verižico in odšel bržkotte v Avstrijo. Oče ima precejšnjo škodo.

— Slabo je naletel Alojzij Černivec, hlapec pri vinskem trgovcu Verlicu. Na Bleiweisovi cesti je slišal, vračaje se domov, 4 do 5 neznancev, ki so se prepirali. Pristopil je nič hudega sluteč bliže, da bi videl, za kaj gre. Prepirljivi pa so ga napadli in poškodovali z batinami in noži tako, da so ga morali odpeljati v bolnico. Napadalcu so pobegnili.

— Novomeške novosti. Debela toča je padala dre 10. t. m. okoli 2. ure popoldne v okolici Hmeljnika, Karteljevega, Smarjete, Orčevja in deloma Trške gore. Škoda, ki jo je povzročila, je mestoma zelo velika. V četrtke okoli poldne so tu zaprili mestni vodovod radi potrebnege popravila cevi, ki je počila v Črmošnjicah. Tako smo bili v četrtke popoldne in v petek celi dan brez vode iz vodovoda, kar je globoko prizadelo vse naše gospodinj. Njim na čast pa moramo ugotoviti, da so to težko preizkušnjo prestale nepričakovano dobro in častno. — V petek ob pol 5. uri popoldne se je izvršil ob številnem in častnem sprstvu vseh slojev našega mesta pogreb Franc Blažana. Med sprevedom je svirala mestna godba žalostinke in na mirogoju so zapeli pevci pod vodstvom g. Ignacija Hladnik »Nad zvezdami« in »Na grobu«. Ves spreved je pričal kako zelo priljubljen je bil pokojnik pri vseh. Naj v miru počiva.

— Celjske novosti. Srbski planinci iz Beograda so došli v nedeljo dopoldne z osebnim vlakom v Celje. Na peronu kolodvorja je goste pričakovalo več narodnega občinstva. Navzroč je bil tudi mestni župan g. dr. Hrašovec. Občinstvo je goste sprejelo v mesto, katerega so si ogledali. V Narodnem domu je bil nato skupni obed. S popoldanskim vlakom so se gostje odpravili v Savinjsko dolino, odkoder bodo podvezli ture v lepe Savinjske planine. — Mesto občinskega odbornika v mestnem občinskem svetu je vsled prezaposlenosti odločil hotelir g. Drago Bernardi (JDS). Na njegovo mesto pride revizor Zadrudne zveze g. Janko Smodič.

— Upravno sodišče za Slovenijo v Celju je pretekli dni začelo delno poslovanje. Nastaneno je v palači Mestne hranilnice nasproti kolodvorja.

— Mariborske novosti. Kolo znamke »Premier Cikle Co.« so našli pri nekem možu, ki je bil te dni aretiran v Lajtersku zaradi sumnje raznih tatvin. Ker je tudi kolo najbrže ukradeno, je na tukajšnjem policijskem komisarijatu lastnika na razpolaganje. — Za čas Industrijske obrtne vzorčne izložbe v Mariboru se iščejo sobe in prenočišča proti dobremu plačilu. Ponudbe sprejema odbor razstave. — V nedeljo 22. t. m. je bila v Ribnici na Pohorju ob veliki udeležbi prebivalstva pokopana četrti žrtve brezenske nesreče, bogoslovec Josip Deržetčin.

— Ptujske novosti. Industrija zacija našega okraja napreduje. V Janeževcih pri Ptuju gradi tuk. odvetnik g. dr. Sadnik skupaj z mestnim stavbenim mostrom g. A. Treotom moderno opekarno ter parno žago. Zgradbi popolnoma še nista dovršeni, pač pa se že izdelavajo opke. Nova opekarna bo imela bodočnost, ker ji je illova zasigurana za najmanj 40 let, medtem ko boste ostali dve opekarni imeli na razpolago gline kvečjemu še 10 let. — Pred kratkim je povozil avtomobil veleposelnika Lipita blizu sv. Barbare žrebe kmetice Ivane Cvetkove. Zadeva je prišla pred sodišče, kjer je sofer bil obsojen radi malomarnosti na globo 200 Din. G. Lipit pa je oškodovaniki plačal potom izvensodne poravnave odškodnino v znesku 2000 dinarjev. — Kakor se sliši, se je vendar našel mož, ki bi bil pripravljen, da reši vprašanje glede promenadnih koncertov. Lastnik tuk. kavarne »Balkan« g. Vučak je baje vložil prošnjo na mestni magistrat, da mu da dovoljenje za prirejanje rednih promenadnih koncertov. Damski orkester Vučakove kavarne bi namreč v slučaju ugodne rešitve prošnje prirejal v paviljonu mestnega parka redne koncerte (nabirže 3 krat tedensko) in od vsakega obiskovalca, bi se pobralo po 1 dinar. Pozdravljamo ta načrt in nadejamo se, da g. župan prošnje ne bo odklonil, ako sam nima boljše rešitve tega vprašanja! —

— Običajne in posebno dolge valjčke z večletnim jamstvom »STOWER«, zastopstvo Ljubljana. Selenburgova ulica 6/L

Sport in turistika.

ILIRIJA — ČAKOVEČKI S. K. 10:1 (3:1).

V nedeljo so Čakovčani prvič gostovali v Ljubljani ter doživeli od Ilirije naravnost katastrofalen poraz. Dasi dosežat tu še nepoznani so naši nedeljski gosti uživali sloves zelo dobrega hrvaškega provincijalnega kluba. S tem porazom pa se je njih ugled razblinil skoro v nič, kajti napram igri, ki so jo predvedli je bil poraz, ako ravno ne v toliki meri, vendar zaslužen. Sicer pa resnici na ljubo povedano, so Čakovčani v nedeljo igrali daleko izpod svoje običajne forme, kajti videli smo jih na lastnem prostoru, ko so s svojo efektno igro naravnost imponirali.

Gostje so telesno jako, zelo simpatično, disciplinirano ter fair mostvo. Igralci kot posamezniki so dobri, z zadostno tehniko, dobrim stopingom in oddaljanjem ali predvedli so igro brez vsake skupnosti. Vseled te hibe niso mogli napram skupni igri domačinov doseči nikak uspeh. V napadnih vstih je bil zelo opasen desni napadalec. Katastrofalne posledice pa je imela za nje slaba igra njihove krilske vrste, posebno v drugem polčasu ko ni mogla zdržati prav nobenega napada Ilirije. Precej zasluge na rezultatu imata tudi branilca, ki sta sicer tehnično, osobito desni branilec zelo dobra ali zelo šibka taktično. Vratar je spustil nekaj žog, ki so bile ubranljive; ubranil pa je nekaj težkih skoro neubranljivih strelav.

Ilirija je s svojo igro zadovoljevala ter ugajala. V mostvu je bilo sicer tudi nekaj šibkih točk vendar pot celota je bila dobra. Najboljši del mostva je bila krilska vrsta v kateri je po dolgem presledku nastopil Tavčar, ki je mestoma naravnost briljiral s svojo internacionalno rutino. Dober je bil

tudi Dolinar kot srednji krilec, medtem ko Lado ni dosegel svoje običajne forme. V obrambi je Beltram zaostajal za svojimi partnerjem Petrarjem, ki je res izborni igral. Mladi vratar je bil čisto na mestu. Napadalna vrsta je lepo kombinirala, akoravno se Deržaj na svojem novem mestu še ni popolnoma znašel. Nekoliko pomanjkljiv je bil Zupančič na krilu. Od obeh spojke je bolj ugajal Učak, medtem ko je bil Oman precej nesiguren v strelu. Pevalek na levem krilu je igral zelo postrvovajno.

Ze v prvem polčasu je bila Ilirija v rahli premoči, katere pa vsled žilavega odpora gostov ni mogla izrabiti ter zastreljala iz najsigurnejših pozicij. V 25' otvoril Učak serijo golov s krasnim strelom iz 16 m. Vseled Beltramove napake izenači kmalu nato desna spojka gostov po solo predoru. Iz »11-metrovke« doseže Oman drugi gol. Nedolgo zatem zabije zopet Učak tretji gol. Po pavzi preide Ilirija v absolutno premoč in že v pričetku doseže Oman 4 gol. Iz lepega centra Pevaleka zabije Deržaj z glavo najlepší gol dneva. Iz kofa proti Čakovcu sledi avto - gol, ki ga zabije branilec gostov tudi z glavo. Sedmi pade po Pevaleku iz scrumage pred vrati in takoj nato zabije Oman v 27' še osmega. Po devetminutni pavzi doseže zopet Oman deveti in temu sledi nedolgo zatem še eden povsem regularen gol katerega pa sodnik, bogve kakoli, ne pripozna. V 43' zaključil Učak to dramo s 10 (11) golom. Sodnik g. Vodišek je vodil tekmo dobro in objektivno a je z navedeno napako spravil Ilirijo ob eden regularen gol. Občinstva ca 400.

NOGOMETNA TEKMA V CELJU.

V sredo 25. t. m. se vrši v Celju nogometna tekma med »Trgovskim« sportskim klubom »iz Celovca ter celjskimi »Atletiki«.

NOGOMET V MARIBORU.

Nadeljska nogometna tekma med rezervama »Rapida« in »Maribora« je končala v razmerju 2:4. Nogometna tekma med prvim mostvom »Rapida« in »Maribora« pa v razmerju 0:0.

Novosti iz Primorske.

— Državljanstvo tretjega reda označuje trška »Edinost«, državlanstvo naših primorskih rojakov. Italijanska vlada je namreč sklenila, da morajo biti predložene vse kandidatne liste v dveh volilnih okrožjih. Da ne bi mogli Jugoslovenci tega storiti, bodo vsi zapopadeni samo v enem volilnem okrožju. Italijani v drugih volilnih okrožjih gotovo ne bodo tako usmiljeni, da bodo nudili Jugoslovenom svojo pomoč. Ostanejo torej samo še tirolski Nemci, katere pa bodo morali naši rojaki prositi, kajti Nemci imajo precej svojih ljudi tudi na Gorškem, predvsem pa v Trbižu. Na ta način bi šli naši ljudje na volišče s »planinko«, mesto z »lipos«. Dati bi seveda morali še druge koncesije. Torej pridejo, kar se tiče državljanstva najprej na vrsto Italijani, za njimi Nemci in končno Jugoslovenci. »Edinost« zaključuje: »Na ta način nam bo brez bolečin volilnega boja vzeto parlamentarno zastopstvo in s tem prihranjeno našim poslancem in z njimi našemu narodu razočaranje, da jih, čim zinejo, razni Salandri in Acebri s parlamentarnih in vladnih klopi zafurkujejo.«

Borzna poročila.

Beograd. 23. julija. Devize. London 423.75—433. Pariz 555—556. New York 93.50—94. Zeneva 1666—00. Milan 408—408.50. Pariz 283.50—284. Berlin 0.0265—0.0268. Dunaj 0.132—0.13235. Bukarešta 47.25—48. Solija 67—0. Budimpešta 0.90—0.95. — Valute. Bolgarski levi 84—0, madžarske krone 0—0.90, romunski lejli 46.75—47.25.

Zagreb. 23. julija. Devize. Dunaj 0.132—0.133. Berlin 0.0265—0.028. Budimpešta 0.65—0.85. Bukarešta 48.50—49.50. Italija 411—312.50. London 434—435. New York 93.50—94.50. Pariz 555—560. Praga 283—283.75. Svica 1672.50—1680. Varšava 0.07—0.085. — Valute. Dolarji 93.50, 20 kronski zlati 360—0, švicarski franki 1650—0.

Zagreb. 23. julija. (Priv.) Devize. New York 94—94.50. Pariz 5.55—5.60. Curih 16.725—16.80. London 434—435. Dunaj 12.30—13.30. Praga 2.83—2.8375. Budimpešta 65—85. lejli 48.50—49.50. Italija 4.11—4.125. Berlin 2.65—2.80.

Curih. 23. julija. (Priv.) Berlin 1

Gospodarstvo

Inž. R. Šapla: Premog in kapital.

Premog predstavlja nakopičeno energijo, katere glavna naloga je, da se s pomočjo strojev izpremeni v silo, ki nadomešča ročno in živalsko silo. Premog in voda sta sili, ki sta omogočili človeku napredek in primeroma lažje življenje, kakor ga je živelo človeštvo pred nekaj sto leti. In to je bil cilj sto in sto iznajditeljev, ki so s svojimi izumi dosegli, da se je moglo nadomeščati človeško delo s stroji.

V naši državi je tehnična gonilna sila skoro vseh industrijskih obratov premog. Gospodarska gonilna sila je dobiček, kakor tudi povsod drugod. Dobitek mora biti, ker vsak, ki nekaj producira, tudi nekaj tvega ter ima radi tega pravico do dobička. Dobitek pa mora imeti svoje mere, odvisne od vloženega kapitala in od rizika.

Rudar v premogovniku nekaj producira, radi tega tudi nekaj tvega. Nje-

gov riziko obstoji v tem, da tvega življenje in to je največja vrednost po teoriji vseh ljudi razven onih, ki se drže čisto materialistične formule: življenje je le toliko vredno, kolikor si v njem opravi dela ali pa kolikor si v njem zaslužil.

Rudar se ne nahaja v nevarnosti samo radi nepazljivosti vodilnih sil, kakor je to pri drugih delavcih. Izpostavljen je tudi sovražni elementarni sili, ki se ne da regulirati z gotovega mesta. Rudar mora vsled tega poleg napornega dela v nezdramem ozračju paziti na vsak pojav, zlasti v novem rovu, ki bi dajal kak znak preteče nesreče. Zato pa mora imeti rudar tudi dober zaslužek.

Pa tudi podjetje tvega pri premogovniku, namreč svoj denar, zato ima ono pravico do dobička.

Današnja tehnična veda pa podjetju zelo zmanjšuje njegov riziko pri obratu rudnika. Radi možnosti uporabe modernih tehničnih sredstev bi bilo pričakovati občega blagostanja. Toda položaj je ravno obraten: napredek tehnike ni povzročil, kakor so izumitelji namerali, izboljšanja, temveč popoln pre-

pad med najvažnejšima sestavnima deloma produkcije, med delom in kapitalom.

V upanju, da se bo našel tak sporazum v boju med Trboveljsko premogokopno družbo in rudarji, ki bo omogočil intenzivno delo obeh najvažnejših faktorjev, produkcije, t. i. dela in kapitala, tak sporazum, ki bo dal rudarju njegovemu naporu in nevarnemu delu odgovarjajoče plačilo, pripominjam še par stvari.

Ostravski premog stane 240 češkoslovaških kron; to bi odgovarjalo približno 700 dinarjem, torej je precej dražji od našega premoga. Ne smemo pa prezreti, da stane na Češkem več, kakor pri nas, zato ker je uveden na Češkem 30 odstotkov davek na premog, drugi pa zato, ker so plače rudarja, obrtnika, kakor tudi pomožnega delavca po valuti dvakrat, po skupni moči plače pa več kot še enkrat tako velike, kakor pri nas. In to vse po novi reducirani plači. Tretjič pa je danes obdajanje v Češkoslovaški v zlatu za 225 odstotkov večje, kakor je bilo v zlatu pred vojno.

× III. Iztočni mednarodni velesejem v Lvovu se bo vršil od 15. do 17. septembra 1923.

× Mednarodni sejem v Lvovu. Posetnikom mednarodnega vzornega sejma, ki se bo vršil od 5. do 17. septembra t. l. v Lvovu je dovolilo ministrstvo saobračaja vožnjo za polovično ceno in sicer za potja in nazaj brez prenočitve. Posetniki se morajo izkazati s predpisano legitimacijo, ki jo dobe od urada velesejma v Lvovu. Polovična cena veka za osebe in brze vake. Za predmete, ki se bodo pošiljali na velesejem je dovolilo ministrstvo 50% znižanje normalne tarife za prevoz do naše meje in obratno pod pogoji, ki jih predpisuje tarifa.

× Nova skladišča za monopolne predmete. Tekom prihodnjega leta bo osnovala naša monopolna uprava preko sto novih skladišč za sol in tobak. Ta skladišča se bodo razporedila po onih krajih naše države, kjer jih še ni.

× Madžarske reparacije. Naša država je prejela od Madžarske na račun reparacij v mesecu juniju 22.320 ton premoga, 396 konj in 181 volov.

× Dobava sukna. V pisarni odeljenja za mornarico v Zemunu se bo vršila dne 30. julija t. l. ob 11. uri dopoldne prva pismena ofertalna licitacija za dobavo 1200 m močnejšega sukna temno-modre barve ter 1100 m lažjega sukna temno-modre barve. Predmetni pogoj so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

× Prodaja šilastega in listnatega lesa na panju. Pri direkciji gozdov v Sarajevu se bo vršila ofertalna licitacija za prodajo šilastega in listnatega lesa na panju in sicer za državno šumsko področje »Sebič« in »Semišnica« (približno 1.500.000 kub. m šilastega in 440.000 kub. m listnatega lesa) dne 15. septembra t. l. ter za državno šumsko področje Drinjača (približno 1.263.000 kub. m šilastega in 1.093.000 kub. m listnatega lesa) dne 17. septembra t. l. vselej ob 11. uri dopoldne. Predmetni pogoji z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Glavni urednik: Ivan Podržaj.
Odgovorni urednik: Miha Gaberšek.
Last »Zvezne tiskarne« v Ljubljani.

Pisalni stroji itd.

Mehanična delavnica
(popravljalnica)

LJUBLJANA

Selenburgova ulica 6/1.

L. BARAGA.

Prosper Mérimée:

Verne duše v vicah.

(Nadaljevanje.)

Vsi navzoči so se mu čudili, najbolj pa don Juan, kajti on običajno ni govoril o nebesih in onstranosti; če je že kdaj omenil, se je norčeval. Ko je videl, da se mnogi smejejo njegovim besedam, je v prešerni razigranosti vzkliknil:

»Menda vendar nihče ne misli, da se morda jaz bojim, ali Holandcev, ali Boga, ali hudiča, saj bomo vendar skupno pri njih poravnavali dolgove!«

»S Holandci naj že bo, toda Boga in onega drugega se pa vendar moramo bati,« je rekel star sivobradi stotnik, ki je nosil rožni venec obešen šez ročnik meča.

»Kaj mi pa moreta storiti?« je vprašal. »Saj strela iz oblakov še težje zadene, kakor protestantovska puška.«

»In vaša duša,« je rekel stari kapitan, ki se je prekrizal ob tem groznem bogokletstvu.

»Ah, moja duša... najprej bi moral biti prepričan, da jo sploh imam. Kdo pa mi je dejal, da imam dušo? Duhovniki. Ker jim iznajdba duše tako dobro nese, pač ne more biti dvoma, da so si jo izmislili, kakor so si slaščičarji zato izmislili torte, da jih prodajajo.«

»Slabo boste končali, don Garcia,« je rekel sivobradi stotnik. »Take besede ne ostanejo nekanovane.«

»Kaznovano ali ne, jaz povem to, kar mislim. Pa raje molčim, ker vidim, da je mojemu prijatelju donu Juanu kar klobuk padel z glave, tako so mu lasje stopili pokonci. On pa ne veruje samo v duše, on veruje celo v verne duše v vicah.«

»Pač nisem tako pogumnega mišljenja,« je rekel don Juan med smehom, »in večkrat vas zavidam za vašo indiferentnost glede onstranskih stvari; kajti priznam vam, — pa se norčujete iz mene kakor vam drago, da mi ono, kar pripovedujete o vicah, povzroča hude duševne muke.«

»Kako malo moči ima hudič, je pa najboljši dokaz to, da ste še danes živi in zdravi. Častna beseda, gospodje,« je pristavil don Garcia in potrepal dona Juana po rami, »če bi res bil kak hudič, bi že zdavnaj moral vzeti tega-le fanta. Kakor tudi je mlad, vendar lahko rečem, da je pravi nevernik. Kolikor je že on žensk napravil nesreč, nih in moškini zapri sapo, to je kar groza.«

Se je govoril, ko se je v koncu španskega jarka sprožila puška. Don Garcia se je z roko zagrabil za prsi in zaklical:

»Ranjen sem!«

Opotekel se je in takoj padel na tla. Istočasno so videli bežati nekega moža, ki ga je pa tema kmalu skrila pred zasledovalci.

Rana dona Garcia je bila smrtna. Ustreljen je bil čisto od blizu in puška je bila nabita z večimi krogliami. Toda trdnost tega malopridneža se ni omajala niti za trenutek. Skoro odpodil je vse one, ki so mu nasprotovali spoved. Rekel je donu Juanu:

»Po moji smrti me jezi le eno, da vam bodo kapucinci natvezili, da je to prst božji. Priznajte mi, da ni nič bolj naravnega, kakor da strel iz puške ubije vojaka. Pravijo, da je morilec med našimi; najbrž kak zahrbtni nevoščljivec. Obesite ga na prvo vejo, če ga dobite. Čujte don Juan; imam dve ljubici v Antwerpnu, tri v Bruslju, na druge se že več ne spominjam... spomin mi peša. Zapuščam vam jih... Vzemite še moj meč... in ne pozabite izpada, katerega sem vas naučil... Zbogom... in namesto maše počastite moj spomin z veselo pojedino.«

Nekako take o bile njegove zadnje besede. Za Boga in za oni svet se ni brgal nič bolj, kakor se je pri popolnem zdravju in moči. Umrl je z nasmehom na ustnih; iz zaslepljenosti je črpal moč, da je igral vlogo do konca. Modesto se ni več prikazal. Vsi so bili prepričani, da je on ubil dona Garcijo; toda ugibali so zaman, kaj ga je moglo dovesti do tega.

Don Juan je bolj žaloval po donu Garciji kakor bi po svojem lastnem bratu. Govoril si je nespametnik, da mu mora biti za marsikaj hvaležen. On ga je uvedel v skrivnosti življenja, on mu je po tignil slepečo mrežo izpred oči. »Kaj pa sem bil predno sem spoznal njega?« se je vpraševal in samoljubje mu je odgovarjalo, da se je dvignil nad povprečne zemljane. Vse zlo s katerim ga je bil seznanil ta brezbožnik, je on preobrazil v dobro in mu bil tako hvaležen kakor učene csvojemu dobremu učitelju.

Žalostni vtisi te smrti so mu precej časa zasenčevali duha in mu za nekaj mesecev popolnoma

spremenili običajni način življenja. Toda počasi se je zopet povrnil k stari navadam, ki so se bile vse preveč vkoreninile vanj, da bi jih mogel tak dogodek odpraviti. Začel je zopet igrati, popivati, dvoriti ženskam in se biti z njihovimi soprog. Vsak dan je doživljal nove pustolovščine. Danes se je splazil skozi okno, včeraj je splezal na balkon; dopoldne se je dvobojeval s soprogom, zvečer pa je popival z ljubicami.

Sredi tega poltenega življenja je izvedel, da mu je oče umrl; njegova mati ga je preživela samo par dni, tako da je dobil kar dvoje poročil naenkrat. Pameni možje so mu prav po njegovem okusu nasvetovali, naj se vrne v Španijo, da prevzame vrhovno oblast rodu in veliko imetje, katero je podedoval. Že zdavnaj je prejel odpuščanje za umor dona Alonsa de Ojeda in je smatral to zadevo za popolnoma končano. Hotelo pa se mu je igrati na večjem odru. Misli je na zabave v Sevilli in na številne lepote, ki so gotovo le čakale nanj. Slekel je vojaško suknjo in se vrnil v Španijo. Nekaj časa se je mudil v Madridu; odlikoval se je pri roko-borbah s svojo bleščečo obleko in prirojeno spretnostjo; imel je uspehe pri ženskah, vendar se ni ustavljal dolgo časa. Ko je prišel v Sevillo je kmalu vzbudil splošno pozornost s sijajem in bogastvom, s katerim se je obdal. Prirejal je svečanosti dan za dnem in vabil nanje najlepše andaluške dame. Vedno in vedno nove zabave in nove gosti v njegovi bleščeči palači. Postal je kralj celega tropa vetrenjakov, ki so ga ubogali s toliko poslušnostjo, kakor se neredko zgodi če e zvežejo slabi ljudje.

(Dalje prih.)

ZAHVALA.

Ob prebridki in prezgodnji smrti našega ljubega očeta

Franjo Blažon-a
urarja in zlatarja v Novem mestu

izražamo vsem udeležencem nadvse veličastnega spreveda v očigled naše velike žalosti najtoplejšo zahvalo. Osebito pa izrekamo zahvalo celokupnemu uradništvu, učiteljstvu, posvetnemu in redovnemu duhovništvu, v posebni vrsti pa Dol. pevs. društvu za ginjive žalostinke, Sokolu, gg. okr. glavarju in županu!

Najlepša zahvala pa gre obrt. društvu, načeloma gg. Buku in Ogriču, za izpeljavo tako lepega nepričakanega spreveda. Sicer pa vsem, ki so nam izkazali tako odkrito, nadvse ljubeznivo sožalje

Bog plati!

Novo mesto 28. julija 1923.

Zalujoči ostali.

Casopise, knjige, brošure, tiskovine za urade, občine, kakor vsa druga v tiskarsko stroko spadajoča dela izvršuje po zmernej cenah lično in poceni

Zvezna tiskarna in knjigarna

v Ljubljana, Wolfova ul. 1.

Urejena je tudi za tisk glasbenih del (sekirice, note).

Cenike tambura šaljem svakome badava!

Stara rukotvornica tambura

M. GILG

Preloščica - Sisak, Hrvatska.

Engro trgovina

z 30 milijonov kron letnega prometa se v Sloveniji ugodno prodaja. Ker je ista ob italijanskih mejah, je pripravna tudi za eksport in import. Potrebni kapital 3 milijone kron. Naslov se izve pri upravi lista.

MALI OGLASI:

Cena oglasom do 20 besed Din 5.—; vsaka nadaljna beseda 25 para, z davčino vred.

Komet

je najboljša, najcenejša tekoča čistilo za parkete in linoleum. Domač proizvod brez duha. Otroče lahko delo in minimalna poraba. Dobi se v vseh boljših trgovinah. Glavna zaloga: Aleksander Wislaci, Ljubljana, Gosposvetska cesta.

Kontoristinija

z večletno pisarniško prakso, zmožna strojepisja in vseh kontornih del želi premeniti mesto. Ponudbe prosil pod »Vestna«, na upravo lista.

Učenc.

star 17 let, ki ima že dve leti ključavniško učne dobe, želi mesta s hrano in stanovanjem. Cenjene ponudbe na pošto: Poljane.

Tri sobe

v novo zgrajeni hiši, vsaka s posameznim vvhodom oddajajo se posamezno v najem za večletno dobo lo proti naprej plačilu za daljšo dobo. Resnim reflektantom daje iz prijaznosti ustna pojasnila pisarna Prešernova ulica št. 64./I. pismena vprašanja je pa staviti poštini predal št. 148.

Gospodična

17 letna, bogata in dosti lepa, se želi poročiti z elegantnim, finim, izobraženim gospodom do 30. leta. Odgovor je lahko v več jezikih. Ponudbe pod »Shimy čevlje«, na upr. lista.

Strojni inženir.

Veliko industrijsko podjetje išče za vodilno mesto vsčega strojnega inženirja, kateri je bil že zaposlen pri strojništvu in železnih konstrukcijah, ki ima dobri odnos; na deželi, ter je razen deželnega jezika tudi nemščine popolnoma vešč. Ponudbe pod »Strojni inženir«, na upravo lista.

Novo pohištvo.

obednica (mahagoni) in salonska garnitura (pliš), skupno ali posamezno se proda najvišjemu ponudniku. Za ogledati v brzo-voznem skladišču južnega kolodvora v Ljubljani dnevno med 8.—11. in 14.—18. uro. Pismene ponudbe, vezane na 8 dni je vpslati pod št. 681/II-23 na obratno ravnanje južne železnice v Ljubljani do 7. julija.

Blazine, žima

morska trava. Peter Kobal Kranj, Glavni trg tvornica vseh vrst blazin in žime in morske trave, modroce na peresih. Specijalna tvrdica za izdelovanje klubgarnitur. — Najnižje cene! — Najsolidnejši izdelki! — Zahtevaite oferte in cenike!

Letni manipulant

iščo službe kot prevzemalec lesa in oglja. Nastop mogoč takoj. Cenjene ponudbe pod »Vestna« na upravo lista.

Nemehovano sobo

v mestu se išče. Ponudbe se prosil pod »Nemehovana« na upravo lista.

Priporočam

svojo bogato zalogo spalnih in jedilnih sob ter raznega novega pohištva. Marija Baumgartner, Celje, Gosposka ulica št. 25.

Tehnik

strojne in električne stroke odhaja v Avstrijo in Čehoslovaško. Preskrbi nakup strojev in materialja. Vprašanje do 27. julija na upr. lista pod »Točen«

Hiša

eno- ali dvodružinska, z vrtom, četr ure od Celja, v krasni, mirni, solčni legi se ugodno prodaja. Cela hiša takoj na prosti. Pismena in ustmena pojasnila: D. Čebin, Celje, Lava 27.

Premog-zdrob

čez 5000 kalorij nudim franko vagon Mestinja Din 2,300 za vagon. Takojšnja dobava ca 10 vagonov, drugače 2 vagona na mesec. Cenjena naročila pod »Zdrob 5500« na upravništvu.

Gospodična.

ki je absolvirala trgovski tečaj z dobrim uspehom, želi primerne službe, najraje v Ljubljani. Cenj. ponudbe prosil pod »Zanesljiva« na upravo lista.

Pozor, tiskarne!

Prodajam poceni rokopis prevo-da znamenitega angleškega romana v svrhu ponatisa in založbe. Naslov v upravi.

Pohištvo.

dobro ohranjeno, kompletna postelja s tušno in žimnato opremo, razne omare, kredenca, kuhinjska posoda, stenska ura, obleka, perilo, miza slike in drugo se proda na prostovoljni javni dražbi v nedeljo dne 15. julija zjutraj ob 9/8 uri v Hrenovi ul. 17/II. levo.

Tražim domačicu

kučevnu lepu, nježno odgojeno i obravnavu osobo, zdravu besprekornog vladanja, dobre prirode, okretnu i veštu u kuhanju; ja sam samac, veletrgovac, dobro situiran, gde bi se mogla i udostiti. Ponude sa fotografijom na adresu: Milan Ivković, Novi Sad, Kralja Petra ul. 1.

Zamenjam brivnico

dobrodocho s stanovanjem, mesečni promet 6.000.— Din z enako, ali kupim lokal. Odvetnik Rak, Celje.

Stružniki

malo rabljeni (hobelbanki) s primernim orodjem se prodajo. Naslov v upravi lista.